

Asia: VN/17016/2024

Hallituksen esitys ilmailun turvallisuutta edistäviksi säädöstarkistuksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Finnairin ja Nordic Regional Airlinesin (Norra) lausunto hallituksen esityksestä ilmailun turvallisuutta edistäviksi säädöstarkistuksiksi.

Finnair ja Norra kiittävät mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle ilmailun turvallisuutta edistäviksi säädöstarkistuksiksi.

Hallituksen esityksellä ehdotetaan lisäystä ilmailulain 143 §:ään sekä uutta 243 a §:ää lakiin liikenteen palveluista, joissa säänneltäisiin Traficomille oikeudesta ilmoittaa henkilön työnantajalle tai toimeksiantajalle, jos se on ryhtynyt toimenpiteisiin lupakirjan tai lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen peruuttamiseksi, muuttamiseksi tai rajoittamiseksi taikka lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä toimimisen kieltämiseksi. Traficomille tulisi oikeus tehdä ilmoitus myös, jos se muutoin katsoo ilmoittamisen olevan tarpeen lentoturvallisuuden varmistamiseksi. Toimivaltuus koskisi vain henkilöitä, joilla on Traficomien myöntämä henkilölupa. Finnair ja Norra pitävät ehdotettua muutosta kannatettavana.

Esityksillä ehdotetaan myös lisäystä ilmailulain 141, 143 ja 146 - 148 §:iin, joilla Traficomien olisi mahdollista antaa huomautus tai varoitus taikka viimesijaisena keinona kieltää henkilöltä kyseisessä lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä toimiminen tai organisaatiolta kyseisen ilmailuun liittyvän toiminnan harjoittaminen toistaiseksi tai määräajaksi myös silloin, kun kyseiseen tehtävään tai toimintaan ei kansallisen tai EU-lainsäädännön mukaan vaadita lupaa tai ilmoitusta. Nykyisin mahdollista puuttuminen vain luvan- tai ilmoituksenvaraiseen toimintaan. Finnair ja Norra kannattavat ehdotettua muutosta.

Ilmailulakiin esitetään myös lisättäväksi 170 a ja 170 b §, joilla säänneltäisiin työnantajan oikeudesta velvoittaa sen palveluksessa oleva ilma-aluksen miehistöön kuuluva työntekijä tai lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää maaorganisaatiossa suorittava työntekijä puhalluskokeeseen sen selvittämiseksi, onko työntekijä alkoholin vaikutuksen alaisena työajalla. Lisäyksellä mahdollistettaisiin puhalluskokeeseen määrittäminen niiden tehtävien osalta, joissa se arvioidaan välttämättömäksi. Finnair ja Norra pitää ehdotettua muutosta kannatettavana seuraavin huomioin:

Finnairin ja Norran näkemyksen mukaan psykoaktiivisten aineiden käyttöä koskeva testaus olisi mahdollistettava ehdotettavassa säännöksessä (170 a §) myös ilma-aluksen ohjaamo- tai matkustamomiehistötehtävissä toimivien alihankkijoiden työntekijöiden osalta.

EU:n lentotoiminta-asetus 965/2012 (asetuksen 2018/1042 nojalla tehtyine muutoksineen) asettaa lentotoiminnan harjoittajalle velvollisuuden psykoaktiivisten aineiden väärinkäytön havaitsemisen ja ehkäisemisen toimintalinjojen laatimiseen ja täytäntöönpanoon myös ilma-aluksen ohjaamo- tai matkustamomiehistötehtävissä toimivien alihankkijoiden työntekijöiden osalta. Tähän sisältyy myös oikeus psykoaktiivisten aineiden käyttöä koskevaan testaukseen.

Edellä mainitusta huolimatta hallituksen esityksessä kuitenkin todetaan, ettei ehdotetulla säännöksellä olisi tarkoitus mahdollistaa alihankkijoiden henkilöstön testausta myöskään ohjaamo- tai matkustamomiehistön osalta. Finnair ja Norra pitävät tätä kirjausta ongelmallisena, koska se antaa kuvan, että ehdotetulla kansallisen lain säännöksellä oltaisiin säätämässä kapeammin niistä lentotoiminnan harjoittajan velvollisuuksista, jotka seuraavat suoraan EU:n lentotoiminta-asetuksesta. Lisäksi ehdotettu säännös rajoittaisi työnantajan kykyä valvoa voimassa olevan ilmailulain 170 §:n 1 momentissa ilma-aluksessa tehtävää suorittavalle henkilölle asetettua ehdotonta vaatimusta siltä osin, kun kyse olisi alihankkijan työntekijästä. Samalla rajausta asettaisi samaa työtä tekevät eriarvoiseen asemaan sen mukana onko kyseessä lentoyhtiön tai alihankkijan kautta toimiva henkilö.

Kaupallisessa lentoliikennetoiminnassa on tavallista, että lentoyhtiöt solmivat ulkopuolisten yhtiöiden kanssa miehistönvuokra- tai alihankintasopimuksia, joissa sovitaan siitä, että lentoyhtiön lentotoimintalupaun merkityillä lentokoneilla operoitavassa liikenteessä käytetään tietyillä reiteillä omien työntekijöiden sijasta esimerkiksi alihankintayhtiön ohjaamo- tai matkustamomiehistöä. Näin ollen, mikäli ilmailulakiin ehdotettu säännös ei kattaisi mahdollisuutta myös ilma-aluksen ohjaamo- tai matkustamomiehistötehtävissä toimivien alihankkijoiden työntekijöiden puhallutukseen, vaikeuttaisi se merkittävästi osin kyseisen säännöksen taustalla olevan tavoitteen eli lentoturvallisuuden edistämisen toteutumista.

Finnairin ja Norran näkemyksen mukaan selkein tapa olisi lisätä ehdotetun ilmailulain 170 a §:n 1 momenttiin erillinen maininta lentotoimintaluvan haltijan mahdollisuudesta puhalluttaa myös ilma-aluksen ohjaamo- tai matkustamomiehistötehtävissä toimivien alihankkijoiden työntekijöitä silloin kuin he työskentelevät lentotoimintalupaun merkityillä lennoilla tai lennon valmisteluun välittömästi liittyvissä tehtävissä.

Lisäksi ilmailulakiin esitetään muun muassa lentoestelupaa koskevia täsmennyksiä, joihin Finnairilla ja Norralla ei ole huomioita.

Koskinen Timo
Finnair Oyj - Finnair ja Nordic Regional Airlines (Norra)